

HC Zondag 45 | Bidden, waarom zou je?

Bidden. Voor veel christenen is het lastig. Je zou wel een beter gebedsleven willen hebben, maar het komt er niet van. Waarom zou je eigenlijk bidden? Daar zijn allerlei redenen voor te geven, maar het begint met dat Góð het wil! Dat is ene stevige basis onder je gebedsleven.

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: Psalm 141 : 1 en 2 (LvK=GKB)

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 123 : 1 en 2 (LvK=GKB)

Gebed

Lezen: Deuteronomium 8 : 1 – 18

Lezen: 1 Tessalonicenzen 5 : 12 – 24

Lezen: HC Zondag 45

Zingen: LvK Gezang 78 : 1 en 2

Preek

Gebed, afgesloten met 'onze Vader'

Zingen: Opwekking 520

Mededelingen

Collecte

Geloofsbelijdenis

Zingen: GKB Gezang 68 : 1, 2 en 3

Zegen

Bidden, waarom zou je?

Bidden, waarom zou je?

dia 1 – bidden, waarom zou je?

Bidden, waarom zou je?

Over die vraag denken we vanmiddag na.

De catechismus vraagt:

‘waarom is het gebed voor christenen noodzakelijk?’

Vrij vertaald: ‘bidden, waarom zou je?’

Misschien is het voor jou helemaal geen vraag.

Natúúrlíjk bid je!

Bidden is ademhalen,

bidden is rechtstreeks contact met je Vader in de hemel,
dan is het toch helemaal geen vraag waarom je zou bidden?

Als jij zo iemand bent: gefeliciteerd.

En dat bedoel ik niet cynisch.

Bidden ís prachtig,

en als je dat ook zo ervaart is dat een heerlijke zegen.

dia 2 – voor de meeste christenen gaat bidden niet vanzelf

Maar ik ga er vanuit dat de meeste mensen bidden moeilijk vinden.

Ik in ieder geval wel.

Er zijn momenten dat ik graag bid,

dat ik voel: ‘ik wil nu bidden!’,

maar er zijn net zo goed momenten

dat ik me er echt toe moet zetten.

Bidden gaat bij mij niet vanzelf.

Als je op internet zoekt op ‘gebedsleven’,

dan kom je allemaal tips tegen

over hoe je je gebedsleven een nieuwe impuls kunt geven.

Dat zal wel niet voor niets zijn:

blijkbaar zijn veel christenen niet tevreden met hun gebedsleven.

Dát zijn dan nog de christenen
die zich daar in ieder geval niet bij willen neerleggen.

Er zijn er ook die het bidden maar helemaal opgeven.
Ik kwam een onderzoekje uit 2014 tegen
onder evangelische christenen in Engeland,
en daaruit blijkt dat 90% van hen regelmatig uit de bijbel
leest,
maar slechts 31% dagelijks tijd neemt voor gebed.
En áls ze dan bidden zijn het vooral kleine schietgebedjes.
Dat vind ik best schokkend!

En tegelijk ook weer niet.
Want bidden is vreemd!
Je doet je ogen dicht,
om je even af te sluiten van de buitenwereld,
je vouwt je handen en praat met God,
zonder dat God iets terugzegt.
Wie zegt dat je niet maar wat in de lucht praat?
Is bidden niet gewoon de christelijke variant van
mindfulness,
een manier om even stil te staan,
om in je chaotisch leven orde aan te brengen?
Maar wees dan eerlijk en laat God erbuiten!
Bidden is niet vanzelfsprekend.
Daarom is er alle reden om die vraag te stellen:
bidden, waarom zou je?

Bidden: omdat het verschil maakt?

dia 3 – bidden: omdat het verschil maakt?
Ik denk dat veel antwoorden op die vraag
uiteindelijk op hetzelfde neerkomen:
bidden doe je om wat je er aan hebt.

dia 4 – zoeken naar: Gods zegen
Je bidt bijvoorbeeld omdat je iets van God wilt.
Dat kan van alles zijn.
Het kan een gebed om genezing zijn,

terwijl dat er volgens artsen niet in zit.
Het kan een gebed zijn om Gods kracht voor deze dag.
Het kan een gebed zijn om meer geloof.
En het hoeft ook helemaal niet voor jezelf te zijn,
het kan een gebed zijn voor je ouders of grootouders,
een gebed voor je kinderen of kleinkinderen, enzovoort.
Je bidt omdat je iets van God wilt.

dia 5 – Gods wil

Iets anders is dat je kunt bidden om duidelijkheid.
Je staat voor een keuze,
en je wilt God in die keuze betrekken,
dus je vraagt God of hij je de weg wil wijzen.
Of je weet dat je Gods liefde wilt doorgeven,
maar je weet niet zo goed hoe,
en vraagt God of hij je het wil laten zien.

dia 6 – Gods rust

Je kunt ook bidden omdat je dan tot rust komt.
Dan gaat het er niet om dat God iets moet doen,
maar gewoon het praten met God is al fijn en bemoedigend.
Als je bidt, voel je je dicht bij God, en daarom bidt je graag.
Door te bidden kun je je zorgen even loslaten
en bij God zijn waar het goed is.

Er zijn vast nog wel meer redenen te bedenken om te bidden,
ik laat het nu even bij deze.

Vooropgesteld: het zijn mooie redenen om te bidden!

Als je zulke redenen hebt om te bidden
geloof je in de kracht van het gebed.
Houd dat vast!

dia 7 – maar wat als: het niet werkt?

Maar als deze redenen de enige zijn,
dan is dat een wankelende basis.

De redenen om te bidden

kunnen zomaar redenen worden om níet te bidden.

Je wilt iets van God, maar God geeft het niet.
Heeft bidden dan wel zin?
Je zoekt duidelijkheid, maar krijgt het niet.
Het voelt alsof God jouw vragen negeert.
Je zoekt contact naar God, wilt dicht bij hem zijn,
maar ervaart alleen maar afstand.

dia 8 –je alles al hebt?

Of nog iets anders:

je hebt alles al en bent tevreden met je leven.

Er is niet direct iets dat je van God wilt, het leven is wel
prima zo.

Dat is Deuteronomium 8.

Mozes blikte daar vooruit.

Het volk Israël is nog in de woestijn,
maar het duurt niet lang meer of ze zullen het beloofde land
binnentrekken.

In de woestijn waren de Israëlieten heel direct van God
afhankelijk.

God gaf hen eten: manna uit de hemel.

God zorgde ervoor dat hun kleren niet versleten.

Moet je nagaan: 40 jaar met 1 set kleding doen!

Maar in het beloofde land wordt alles anders.

Daar komt het eten niet uit de lucht maar van het land.

De kleren zullen weer gewoon slijten, maar gelukkig kun je
nieuwe kleren maken.

Het leven zal heel anders worden,

'maar,' waarschuwt Mozes, 'vergeet God niet!'

Dat is geen overbodige waarschuwing.

Als de Israëlieten straks gesetteld zijn,

als alles in het beloofde land draait, z'n gangetje gaat,
dan zouden de Israëlieten God zomaar kunnen gaan vergeten...

De geschiedenis leert ons dat dat inderdaad gebeurde.

Je komt het ook tegen in Psalm 103:

'prijs de Heer mijn ziel, vergeet niet een van zijn weldaden.'

Blijkbaar is zo'n oproep nodig,

omdat wij geneigd zijn Gods weldaden te vergeten...

Wij zijn geneigd te stoppen met bidden
zodra we niet meer merken dat bidden verschil maakt.

dia 9 – uit jezelf: een wankele basis

Waarom zou je bidden?

Je kunt bidden omdat je er wat aan hebt,
omdat je merkt dat bidden je verder helpt.

En het is prachtig als je dat ervaart.

Maar maak je gebedsleven er niet van afhankelijk!

Als de reden om te bidden uit jezelf moet komen,
uit het verschil dat het gebed in jouw leven maakt,

dan maak je je gebedsleven veel te veel afhankelijk van
jezelf.

Daar kun je geen gebedsleven op bouwen!

Bidden: omdat God het wil!

dia 10 – bidden: omdat God het wil

Bidden, waarom zou je?

Bidden is niet vanzelfsprekend,

en er kunnen best redenen uit jezelf zijn om te bidden,
maar die redenen alleen zijn niet genoeg.

dia 11 – stevige basis: omdat God het wil

Wat zegt de catechismus eigenlijk?

‘Omdat het gebed het voornaamste is
in de dankbaarheid die God van ons eist.’

Dat is heel andere taal!

Waarom zou je bidden? Omdat God het wil!

Bidden is een opdracht van God.

In de bijbel staan heel wat oproepen om te bidden,

en de meest veelomvattende hebben we gelezen in 1
Tessalonicenzen 5:

‘bid onophoudelijk.’

Waarom? Omdat God het zegt!

Dat klinkt misschien een beetje autoritair: ‘omdat ik het
zeg!’

Er is ook wel meer over te zeggen,

de catechismus gaat ook verder met 'bovendien',
en geeft dan nog een reden om te bidden,
maar het begint wel hier: bid omdat God het wil!
Dát is een stevige basis voor je gebedsleven.
Dan hangt het niet meer af
van of jij het gevoel hebt dat bidden werkt,
of jij ervaart dat God naar je luistert.
Nee, God belooft dat hij luistert,
ook al voel jij daar soms helemaal niets van.
Maar toch blijf je bidden, omdat God het zegt.

Bidden gaat niet om wat wij er aan hebben.
Bidden moet je niet doen om er zelf beter van te worden.
Bidden draait om God, je doet het voor hém!
Gód wil graag dat je bidt, dat je met hem praat,
ook als dat jou niet direct iets oplevert.
In Psalm 141 staat:
'laat mijn gebed voor u zijn als reukwerk,
mijn geheven handen als een avondoffer.'
Een offer is voor God,
laat ons gebed dat ook zijn!

dia 12 – soms komt het niet uit jezelf, maar blijf bidden!
Dat betekent dat je soms bid tegen je gevoel in.
Dat er uit jezelf geen enkele reden is om te bidden.
Soms voelt God ver weg,
soms voelt het alsof God je in de kou laat staan,
soms voelt het alsof je God niet nodig hebt.
Uit jezelf heb je dan geen reden om te bidden.
Maar God wil het, dus doe het wel!
In de afgelopen weken zijn we met Job bezig geweest.
Wat heeft Job gebeden!
Maar het leek wel alsof zijn gebeden niet aankwamen.
Job voelde zich alleen.
Als Job zou bidden omdat bidden werkt,
dan had hij al heel snel de handdoek in de ring gegooit.
Maar Job bleef zichzelf voorhouden dat God luistert,

ook al voelde hij er niets van.

Dus blijf bidden, ook als het zinloos voelt.

En de ene keer bid je dan vol overgave en vol overtuiging,
de andere keer weifelend en twijfelend,
maar blijf met je hemelse Vader praten!

Bidden = Leven

dia 13 – bidden = leven

Bidden, waarom zou je?

Omdat God het wil!

Maar is dat alles?

Is bidden ook nog ergens goed voor?

Ik zei al: er valt meer te zeggen,

de catechismus gaat verder met 'bovendien'.

'Bovendien wil God zijn genade en zijn heilige Geest
alleen geven aan hen die van harte en zonder ophouden
hem daarom bidden en daarvoor danken.'

Anders gezegd: bidden is leven.

dia 14 – een experiment... (Bell)

Wat zou er gebeuren als je helemaal stopt met bidden?

Ik zou zeggen: don't try this at home...

Een voorganger in de Verenigde Staten,

een zekere Ryan Bell, wilde het weten:

welk verschil maakt het christelijk geloof nu echt?

Hij besloot een jaar lang te leven als atheïst,

dus ook een jaar lang niet te bidden,

om te ontdekken wat hij nou echt zou missen.

Zijn conclusie: helemaal niets.

Hij vond zijn jaar als atheïst zo overtuigend,

dat hij nu definitief atheïst geworden is.

Wat moet je met zo'n verhaal?

Zelf zegt Bell dat hij tot de ontdekking is gekomen

dat geloven hem is aangepaard.

Dat is een manier om er tegenaan te kijken.

Ik wil er ook graag van een andere kant naar kijken.

Kun je verwachten dat als je een jaar lang niet bidt,

je geloof nog altijd overeind staat?

Ik denk het niet!

Geloven is een relatie met God hebben.

Als je die relatie een jaar lang parkeert,
is het dan gek dat God een vreemde voor je is geworden?!

Als ik mijn huwelijk een jaar zou parkeren,
onder het motto 'een man weet pas wat ie mist als ze er niet
is',

dan is de kans klein dat dat huwelijk nog te redden is...

Een weekendje zonder elkaar, dat kan nog best positief zijn,
maar een jaar lang bewust alle communicatie stopzetten?!

dia 15 – bidden is léven met Jezus

Want dát is bidden: communiceren met God,
investeren in je relatie met hem.

Bidden maakt het verschil

tussen geloven dat er wel 'iets' is, een hogere macht ofzo,
omdat het er niet in wil dat dit alles is,
én een relatie hebben met God.

En díe relatie, dát is leven!

Jezus zegt in Johannes 11:

'Ik ben de opstanding en het leven.

Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft,
en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven.'

In Jezus geloven, Jezus kennen,

en dan niet van horen zeggen, maar als persoon, dát is leven.

Bidden gaat om die relatie.

dia 16 – bidden en dankbaar leven: een wisselwerking

Bidden heeft ook alles te maken met dankbaar leven.

De catechismus maakt die koppeling,

maar ook in 1 Tessalonicenzen 5 staat het naast elkaar:

'Wees altijd verheugd, bid onophoudelijk, dank God onder alle
omstandigheden.'

'Bid onophoudelijk', dat is een vreemde opdracht

als je denkt aan dat je dan de hele dag met God praat.

Waar het om gaat is dat je relatie met God de hele dag door

gaat,

dat er steeds een open lijn met hem is,
en dat begint met dankbaarheid.

Dat werkt 2 kanten op.

Aan de ene kant is het zo dat als je God dankbaar bent, je het hem ook vertelt.

Daar nodigt God je toe uit.

God heeft jou alles gegeven: je leven, je bezit, je relaties,
maar ook zijn liefde en genade, zelfs zijn Zoon.

Bidden is God antwoorden,

is allereerst God danken voor alles wat hij gedaan heeft!

Maar het werkt ook andersom:

wanneer je bidt, groeit ook je dankbaarheid.

In Deuteronomium 8 werd gewaarschuwd: vergeet God niet.

Bidden is een fantastische manier om God én jezelf te herinneren

aan alles wat God voor je gedaan heeft.

Als het eten op tafel staat kun je direct aanvallen,
maar je kunt ook eerst God danken:

dat helpt om te beseffen dat eten niet vanzelfsprekend is.

Dan kun je ook altijd verheugd zijn, zoals Paulus dat zegt.

Niet omdat God je alles geeft wat je vraagt,

niet omdat het in jouw leven zo voorspoedig gaat,

maar omdat God zijn Zoon voor jou heeft gegeven,

omdat hij je kent en een relatie met je wil,

omdat hij jou echt, eeuwig leven geeft!

Praktijk: gebedsleven

dia 17 – praktijk: gebedsleven

Bidden is voor christenen onmisbaar.

Tegelijk blijft staan: veel christenen vinden bidden moeilijk.

Het wordt alleen maar moeilijker als het uit jezelf moet komen,

en je direct moet zien wat je er aan hebt.

Ik denk dat het dan wel verder helpt

dat bidden een opdracht van God is.

Ik wil nog twee dingen zeggen
over wat dat voor je concrete gebedsleven kan betekenen.

dia 18 – niets mis met structuur! (klok)

Het eerste: met structuur is niets mis.

Wacht niet met bidden

tot je zelf spontaan de behoefte voelt om te bidden.

Bidden moet je gewoon doen, het is een opdracht.

Soms voel je in alles dat je wilt bidden,

en zulke ervaringen zijn heerlijk,

maar soms moet je je er ook toe zetten

en bid je omdat dat je gewoonte is.

Daar is niets mis mee!

Speel vaste momenten om te bidden en het spontaan gebed niet
tegen elkaar uit.

Natuurlijk is het mooi als je spontaan de behoefte voelt te
bidden,

doe dat dan ook vooral, stel het niet uit,

maar denk niet dat een gebed pas goed is als het spontaan is.

Bidden moet je volhouden, ook als je het verschil niet zo
merkt.

Neem in de bijbel bijvoorbeeld Daniël:

hij had de gewoonte elke dag op vaste tijdstippen 3 keer te
bidden.

De ene keer zal hij daar meer behoefte aan hebben gevoeld dan
de andere keer,

maar hij dééd het gewoon.

Dus zorg voor structuur.

dia 19 – niets mis met vaste woorden

Het tweede: met vaste woorden is ook niets mis.

Wij kunnen de lat wel eens heel hoog leggen:

dat een gebed pas goed is als de woorden rechtstreeks uit je
hart komen.

Misschien vinden we het daarom ook zo spannend

om in het openbaar te bidden.

Maar is dat zo?

Zijn vaste gebeden mindere gebeden?

Als de leerlingen van Jezus in Lucas 11 aan Jezus vragen:
'leer ons bidden'.

Dan zegt Jezus niet:

'als je wilt bidden, laat dan de woorden rechtstreeks uit je hart komen.'

Het is mooi als dat gebeurt, daar niet van,
maar vaste formuleringen zijn ook goed.

Op de vraag van de leerlingen reageert Jezus met vaste woorden: het Onze Vader.

Nu zou je kunnen zeggen dat dat gebed vooral als model bedoeld is,

maar dat zégt Jezus niet.

Hij zegt gewoon: 'wanneer jullie bidden, zeg dan'
en dan volgt het Onze Vader.

Soms komen de woorden vanzelf in je op, bid dan met die woorden,

maar soms weet je niet wat je moet zeggen:
gebruik dan gerust vaste woorden.

Slot

dia 20 – God wil dat jij leeft!

Bidden, waarom zou je?

Dat was de vraag.

Kijk niet te veel naar wat jij aan bidden hebt.

Gód wil graag dat je met hem praat.

Want hij wil dat jij leeft.

Bid je mee?

Amen!

Deuteronomium 7:1-11 – God van oorlog of van vrede?

God is een God van vrede. Maar in Deuteronomium 7 geeft hij ook de opdracht om 7 volken uit te roeien. Hoe kan dat? Is God een wrede God die aanzet tot oorlogsmisdaden? Dit is de eerste leerpreek in een serie van 3 over moeilijke kanten van God in het Oude Testament.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Bij deze preek is een blad beschikbaar met verwerkingsvragen: [DoorSpreken](#).

Liturgie

Zingen: LvK Lied 285 : 1 en 2

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 46 : 1 en 3

Gebed

Preek (tijdens preek lezing Deuteronomium 7 : 1 – 11)

Zingen: Psalm 44 : 1 en 2

Geloofsbelijdenis

Zingen: Opwekking 354 : 1 en 2 (refrein 3x)

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 47 : 1, 2 en 4

Zegen

God van oorlog of van vrede?

Introductie serie

dia 1 – NBV

In 2004 verscheen de Nieuwe Bijbelvertaling, de bijbelvertaling die we in de kerk meestal gebruiken.

Kort daarna werd ik door een vriend gewezen op een leesrooster om de hele bijbel in een jaar tijd te lezen. Dat zijn elke dag ongeveer 4 hoofdstukken.

Die uitdaging ben ik aangegaan.

Ik was toen 17, en we lazen thuis vaak uit de bijbel.

Maar in korte tijd hele bijbelboeken lezen, dat had ik nog nooit eerder gedaan.

Ik heb het gedaan en ik kan het je aanbevelen.

En als 1 jaar te kort is: er zijn ook roosters om de bijbel in 2 of 4 jaar te lezen.

Het mooie van zulke roosters, is dat je de hele bijbel leest.

En daardoor heb ik geweldige dingen ontdekt.

Het boek 'Prediker' had ik nog nooit bewust gelezen, terwijl het een prachtig boek is.

Bekende verhalen gingen voor mij ook opnieuw leven,

ik weet nog dat ik erg onder de indruk raakte van koning Hizkia.

Maar er was ook een andere kant.

Vooraf in het Oude Testament kwam ik best vaak dingen tegen die ik het liefst zou willen doorstrepen.

Gedeelten over geweld, oorlog, wraak, straf, en meer van dat soort onprettige dingen.

Dat past toch niet bij de God die liefde is?

In de tweede eeuw na Christus leefde een zekere Marcion.

Hij heeft die dingen inderdaad doorgestreept.

Hij kon niets met de God van het Oude Testament, dus haalde hij het maar uit de bijbel.

In onze bijbel staat het Oude Testament wel.

Maar ik denk dat we in de praktijk vooral een bepaald deel lezen:

het Nieuwe Testament, een paar mooie Psalmen en wat bemoedigende profetieën.

dia 2 – overzicht serie

Wat moet je toch met die moeilijke kanten van God in het Oude Testament?

Bij dat onderwerp wil ik in drie leerdiensten stilstaan.

Vandaag over of God een God is van oorlog of van vrede.

Volgende week over of God een God is van straf of van vergeving.

En over twee weken over of we moeten bidden om wraak of juist moeten bidden voor onze vijanden.

Deuteronomium 7

Vandaag dus over oorlog en vrede.

In de bijbel staan prachtige dingen over vrede.

Maar in het gedeelte wat we nu gaan lezen, Deuteronomium 7, geeft God juist de opdracht om oorlog te voeren.

Zometeen, na het lezen van dat gedeelte,

stel ik jullie de vraag: wat roept dit gedeelte bij je op?

Dus houdt dat tijdens het lezen al in je achterhoofd.

We lezen: Deuteronomium 7 : 1 – 11.

dia 3 – bijbellezing

dia 4 – wat roept dit bijbelgedeelte bij je op?

Zoals aangekondigd, een vraag aan jullie:

wat roept dit bijbelgedeelte bij je op?

Wie wil daar wel iets over zeggen?

(Evt. wat het bij mijzelf oproept:

er staan prachtige dingen in over Gods liefde

maar ik heb vooral medelijden met de volken die uitgemoord moeten worden

en snap niet hoe het kan dat God zo'n opdracht geeft.)

1. Opdracht tot genocide?

dia 5 – opdracht tot genocide?

Dit soort gedeeltes uit de bijbel roepen veel vragen op.

En misschien kun je er voor jezelf nog wel mee leven,

omdat je geaccepteerd hebt dat je God nu eenmaal niet altijd kunt begrijpen.

Maar christenen zijn niet de enigen die wel eens wat uit de bijbel lezen.

Niet-christenen lezen dit soort bijbelgedeelten ook,
en vragen christenen: 'is dit jullie God?
Jullie geloven toch dat God liefde is?
Maar hier staat het toch gewoon, dat God opdracht geeft tot
genocide?'

dia 6 – Pieter Derks

Ik wil even een stukje voorlezen uit een radiocolumn van
Pieter Derks.

Pieter Derks is een cabaretier, iemand met een scherpe blik op
de wereld.

Het is een column uit augustus 2014, het gaat over de opmars
van ISIS in Syrië en Irak.

Daarover nu een stukje uit zijn column:

“We zijn al een paar maanden getuige van de opmars van ISIS.
Het is natuurlijk doodeng om te zien wat daar gebeurt,
en de vraag is vooral: waar gaat dit heen, waar gaat dit
eindigen.

Ik heb al een paar weken het gevoel:

ik ken dit verhaal ergens van, het kwam mij zo vaag bekend
voor.

Het deed me ergens aan denken,

het verhaal van een religieus figuur die met zijn volk door de
woestijn trekt.

Een leger zonder land, op pad om te vuur en te zwaard een
eigen rijk te stichten.

En ineens schoot het me natuurlijk te binnen: het verhaal van
Mozes.

Hoe gruwelijk dit ook is, we zijn ineens allemaal live getuige
van een bijbelverhaal.

Al Baghdadi kan als hij de strijd wint, zomaar de Mozes van
deze tijd worden.

Dat is geen leuk verhaal, maar dit is hoe elk geloof begint.

Ik realiseerde me opeens: als ISIS wint, zijn wij dus over een
paar eeuwen

de bad guys in hun bijbelverhalen.” (...)

“(Het geweld van) ISIS blijft natuurlijk gruwelijk, maar ik vond het wel een indringende gedachte dat dit precies de ellende is waar ook onze hele beschaving op gebaseerd is. Ik kwam tijdens een kort rondje google deze religieuze opdracht tegen: ‘doodt al wat onder de jeugdigen van het mannelijk geslacht is, en ook alle vrouwen die gemeenschap met een man hebben gehad, zult gij doden. Maar alle jeugdigen onder de vrouwen, die geen gemeenschap met een man hebben gehad, zult gij voor u laten leven.’ En voor alle duidelijkheid: dit komt niet van de website van ISIS, dit is de opdracht die Mozes en Aäron volgens de bijbel kregen.”

dia 7 – geeft God opdracht tot oorlogsmisdaden?

Wow, het klinkt alsof er geen speld tussen te krijgen is: de gruwelijke dingen die ISIS in het Midden Oosten doet, zijn net zo gruwelijk als Gods opdrachten aan Israëel.

En Pieter Derks houdt het voor christenen heel vriendelijk: hij maakt christenen niet belachelijk dat zij in die God geloven.

De hele westerse beschaving is gebouwd op het christelijk geloof.

Ook al is hij zelf geen christen, toch ziet hij Mozes als onderdeel van zijn eigen verhaal.

Maar klopt het?

Kun je het geweld dat Israëel in opdracht van God doet, vergelijken met ISIS?

Of met andere zwarte bladzijden uit de geschiedenis: de burgeroorlogen in Rwanda of Joegoslavië in de jaren '90, waar burens elkaar de meest verschrikkelijke dingen hebben aangedaan.

In Deuteronomium 7 lijkt het er wel op.

Er wordt een lijst gegeven van zeven volken, die volledig moeten worden uitgeroeid.

De motivatie: ze hebben een andere godsdienst dan Israël.

Vandaag zouden we dat religieus gemotiveerde genocide noemen, volkerenmoord.

Een grotere oorlogsmisdaad is niet te bedenken.

dia 8 – hoe zou jij op Pieter Derks reageren?

Ik wil jullie vragen om even in twee- of drietallen te overleggen.

Pieter Derks zegt: 'we hebben een afkeer van wat ISIS doet, maar in de bijbel staat toch gewoon hetzelfde?!'

Hoe zou jij op hem reageren?

Ik geef jullie een minuut, en haal dan wat dingen terug.

2. 5 Denkrichtingen

dia 9 – boeken

Het is nog niet zo gemakkelijk:

hoe kan God, die liefde is, opdracht geven om volken uit te roeien?

Wij zijn niet de eersten die daarover nadenken.

Er zijn ook boeken over geschreven.

Twee boeken hebben mij voor deze preek erg geholpen:

het boek: 'is dit onze Vader?' door Hetty Lalleman

en het boek: 'de God die ik niet begrijp' door Christopher Wright.

Als je meer over het onderwerp wilt weten,

kan ik deze boeken van harte aanbevelen.

Maar zelfs in die boeken wordt het probleem niet helemaal opgelost.

Er blijven altijd dingen over van God die wij niet kunnen begrijpen.

Er is geen sluitend antwoord, er zijn wel denkrichtingen.

Ik geef er vijf, die helpen om Deuteronomium 7 beter te begrijpen.

dia 10 – de opdracht is eenmalig

De eerste is dat Deuteronomium 7 ook direct de moeilijkste tekst is

over wat God met oorlog te maken heeft.

Het is niet zo dat het Oude Testament vol staat met zulke teksten.

Ja, in het Oude Testament worden veel meer oorlogen beschreven.

Maar die oorlogen waren gericht op de verdediging van het land.

Dat is natuurlijk wel iets anders dan een land binnen vallen.

En soms wordt zelfs gezegd dat Israël oorlog ging voeren terwijl God dat niet wilde.

In Deuteronomium 7 is dat anders:

Israël valt een gebied binnen en God zelf geeft de opdracht.

Maar het is niet zo dat God steeds zulke opdrachten geeft.

Dat maakt die opdracht in Deuteronomium 7 niet minder moeilijk,

maar geeft wel even het perspectief: het gaat om een eenmalige opdracht.

dia 11 – de bewoners van Kanaän worden gestraft

Dan de tweede.

Er worden zeven volken genoemd die uitgeroeid moeten worden.

Ik voel altijd al snel mee met de underdog.

Daarom ben ik ook voor SC Heerenveen, maar dat terzijde...

Je zou zomaar medelijden krijgen.

Het is toch zielig voor hen, die arme en weerloze volken, tegen Israël maken ze toch geen schijn van kans?

Nou, in werkelijkheid is Israël de underdog: alleen door God kunnen ze het winnen.

En zielig, nee, niet bepaald, het waren bijzonder wrede volken.

Het zijn geen onschuldige burgers die door wrede strijders worden uitgemoord.

In Deuteronomium 12 wordt duidelijk wat hun ware aard is:

'Wees niet nieuwsgierig naar hun goden. (...)

De Heer, uw God, verbiedt u dat.

Want zij hebben voor hun goden alles gedaan wat de Heer verafschuwt;

ze hebben zelfs hun zonen en dochters als offer voor hen verbrand.'

Ze offerden hun eigen kinderen.

Op andere plekken in de bijbel leren we nog meer over hen: seks met dieren is voor hen normaal en van wat rechtvaardig is, trekken ze zich niets aan.

De bewoners van Kanaän zijn geen lieve volken!

God heeft hen lang hun gang laten gaan.

In de tijd van Abraham heeft God het al over hun misdaden, maar pas in de tijd van Jozua, kondigt God al aan in Genesis 15,

'hebben de Amoriëten zo veel misdaden bedreven dat de maat vol is.'

De bewoners van Kanaän zijn niet zielig:

ze worden gestraft voor hun verschrikkelijke gedrag.

dia 12 – Israëel wordt beschermd tegen verkeerde invloeden
Dan de derde denkrichting.

Die is te vinden in Deuteronomium 7 zelf, in vers 16:

'Daarom moet u alle volken die hij aan u uitlevert vernietigen,
zonder medelijden te tonen.

Dien hun goden niet, want dat zou uw ondergang betekenen.'

Het gaat niet om zeven willekeurige volken,

het gaat om volken die leven in Kanaän, het beloofde land.

Als Israëel tussen die volken zou gaan wonen,

is de verleiding te groot om hun goden te gaan vereren.

God wil Israëel juist beschermen tegen verkeerde invloeden.

Het land moet worden schoongemaakt van afgodendienst,

alles wat aan de goden herinnert, moet worden vernietigd.

Daarom moeten die zeven volken ook uitgeroeid worden.

Trouwens, uiteindelijk is dat niet gebeurd.

En in Deuteronomium 7 gaat het daar ook al over:

als die volken toch blijven leven, mogen er geen gemengde huwelijken komen.

Israël mag niet onder de invloed komen van andere goden, want God wil verder met Israël.

En als Israël wel onder die invloed komt, later in de geschiedenis gebeurt dat ook, dan wordt Israël daar net zo goed voor gestraft.

dia 13 – Israël mag niet pronken met oorlogen

De vierde denkrichting is de manier waarop Israël oorlog voert.

Wij kijken al snel door onze westerse bril, en of in oorlogen tenminste het verdrag van Geneve wordt gehandhaafd.

Maar van bloederige oorlogen keek in die tijd niemand op: het hoorde erbij.

Regels over oorlogsvoering waren er niet.

Behalve in Israël!

In Deuteronomium 20 staat een uitgebreide oorlogswet.

Iedereen die een reden heeft om niet te vechten, is vrijgesteld van de oorlog.

Israël moet niet vertrouwen op soldaten, maar op God zelf.

Als er een stad wordt aangevallen, moet Israël eerst proberen een vredesregeling te treffen.

Dat soort dingen laat zien dat oorlog niet normaal is.

Die zeven volken zijn een uitzondering: daar moet Israël hard oorlog voeren.

Maar ook in die oorlog geldt dat God de overwinning geeft.

En als je verder gaat lezen in het boek Jozua, dan worden de oorlogen beknopt weergegeven.

Als in die tijd een land oorlog voerde en won, dan beschreven ze hun overwinning het liefst zo wreed mogelijk,

zodat iedereen van hen onder de indruk zou zijn.

Israël pronkt niet met het bloedvergieten.

Want oorlog is voor Israël, in tegenstelling tot andere volken in die tijd, geen ideaal.

dia 14 – het einddoel is vrede voor alle volken

Daarmee komen we al bij de laatste denkrichting.
Het uiteindelijke doel is vrede.
Volken in die tijd waren steeds bezig met de vraag: hoe kunnen wij ons land uitbreiden.
Zoals Putin dat doet met Oekraïne, Hitler dat deed met alle buurlanden,
en Nederland dat net zo goed deed met onder andere Indonesië.
Bij Israël is dat anders.
Zij zijn een volk zonder land,
maar God vertelt van tevoren al wat de grenzen zullen zijn.
Het doel is niet dat Israël steeds groter wordt,
het doel is vrede in het kleine gebied van Israël.
En wie de God van Israël kent, mag meedoen met die vrede.
Een hele wonderlijke tekst staat in Zacharia 9:
'de Filistijnen zullen in Juda worden opgenomen,
en Ekron zal met ons verbonden zijn zoals de Jebusieten.'
Die Jebusieten waren een van de zeven volken,
opeens horen ze erbij!
En de Filistijnen ook al.
Het uiteindelijke doel van God is vrede voor alle volken.
Op de weg daar naartoe zijn oorlogen,
ook oorlogen waar God zelf opdracht voor geeft.
Maar in Jesaja 2 laat God het einddoel zien:
'Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.
Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.'

dia 15 – gelegenheid om te reageren
Ik hoop dat deze 5 denkrichtingen je helpen.
Zometeen wil ik nog iets zeggen over wat het voor ons betekent
dat God hier opdracht geeft tot heftig geweld.
Maar eerst is er even gelegenheid om te reageren.
Helpt dit verhaal je verder?
Heb je nog vragen over?
Is er iets niet helemaal duidelijk?
Dan kun je het nu vragen.

3. Gods geweld en wij

dia 16 – Gods geweld en wij

Dan gaan we naar het laatste:

wat betekent het voor ons dat God die opdracht gaf om bepaalde volken uit te roeien?

Want dat moeilijke gedeelte staat wel in de bijbel.

Natuurlijk, dat was een opdracht die God toen aan Israël gaf, niet een opdracht die God vandaag aan ons geeft.

Maar dat betekent niet dat als je in de bijbel leest, je maar snel langs Deuteronomium 7 moet bladeren omdat het toch niet over ons gaat.

Ook in Deuteronomium 7 kun je God leren kennen.

Wat betekent het voor ons dat God geweld kan laten gebruiken?

dia 17 – er zijn bij God grenzen

Ik wil drie dingen noemen.

Het eerste: er zijn bij God grenzen.

God vindt niet alles maar goed.

Dat de bewoners van Kanaän de meest verschrikkelijke dingen doen,

kinderen offeren, de zwakken in de samenleving uitbuiten, daar kan God niet tegen.

God is liefde, en juist daarom moet hij ingrijpen.

Dat doet God niet impulsief, hij heeft meer dan 400 jaar geduld gehad.

Maar er komt een moment dat voor God de maat vol is.

En dat is niet typisch iets voor het Oude Testament.

In Romeinen 1 schrijft Paulus:

‘Vanuit de hemel openbaart Gods toorn zich over al het kwaad en onrecht

van hen die met hun onrechtvaardigheid de waarheid geweld aandoen.’

God laat niet alles maar gebeuren, er zijn grenzen.

En dat is maar goed ook!

God komt op voor een rechtvaardige wereld, en soms is daar geweld bij nodig.

Voor ons betekent dat: denk niet te makkelijk over God, maak

hem niet lief.

Het is God menens!

dia 18 – laat je niet verleiden

Het tweede: laat je niet verleiden.

De zeven volken moeten worden uitgeroeid, zodat Israël door hen niet verleid wordt om afgoden te gaan dienen.

De bedoeling was dat Israël zou wonen in een land zonder verleiding.

Voor christenen is het niet de bedoeling om zich terug te trekken in een eigen land.

Een land zonder verleidingen, met alle christenen bij elkaar. Christenen staan midden in de wereld, en krijgen met elke verleidende afgod te maken.

Deuteronomium 7 is voor ons een dringende oproep:

laat je niet verleiden om andere goden dan God te vereren, zoals de god van het geld of de god van het lichaam.

Die afgoden moeten in je leven uitgeroeid worden.

Een heftige strijd!

dia 19 – onze vrede heeft een hoge prijs

En dan het laatste.

Pieter Derks, die cabaretier, zei al dat zulke moeilijke bijbelgedeelten

deel zijn van het verhaal van onze samenleving.

Voor christenen geldt dat nog veel meer:

Deuteronomium 7 is deel van het verhaal van de redding.

Dat komt mooi naar voren in Psalm 47, die we nog gaan zingen.

Dat begint met:

‘Klap in de handen, o volken, juich God toe met jubelzang.’

En waarom moeten de volken, moeten wij, voor God juichen?

‘Volken dwong hij voor ons op de knieën.’

Wij mogen juichen, ook om de God van Deuteronomium 7.

Want ook daar is God bezig met het grote einddoel:

vrede voor iedereen op een eerlijke wereld.

Een vrede met een hoge prijs:

in het Oude Testament veel oorlogen,
in het Nieuwe Testament zelfs het leven van Gods eigen zoon.
Aan het kruis op Golgota is de oorlog op zijn hoogtepunt.
Door het geweld heen brengt hij vrede.
Amen.